

Slavistika antropologie aplikovaná do postkonfliktního terénu II
(Mírotvorná antropologie II)
Josef Oriško, Ph.D.

Anotace

Předmět Mírotvorná antropologie v sobě spojuje **kulturní antropologii a jí příbuzné obory** jako teoretický základ na jedné straně s bohatými **praktickými zkušenostmi z postkonfliktního terénu** na straně druhé. Předmět vysvětluje **podstatu peacebuildingu a jeho využití v konfliktních/postkonfliktních oblastech** za pomoci teoretických modelů a analytických přístupů k fenoménu etnických / etnosociálních / kmenových / náboženských konfliktů. Cílem přednášek je zaměřit se na **profesionalitu a životaschopnost** mírotvorné činnosti.

Struktura

PŘEDNÁŠKA I: Etnosociální konflikt – destruktivní proces – následek kolapsu bipolárního světa versus přirozený tok dějin lidstva
Je lidstvo krvelačné nebo jen nevzdělané? Lze předcházet etnosociálním konfliktům?
Příklady z terénu, filmový materiál, diskuze.

PŘEDNÁŠKA II: Konflikty podle jejich prostorového vymezení
Konflikty lokální versus mezinárodní. Konflikty globální. Conflict Barometer. Příklady z terénu, filmový materiál, diskuze.

PŘEDNÁŠKA III: Konflikty podle jejich průběhu
Intenzita a dynamika etnosociálního konfliktu. Šest scénářů. Příklady z terénu, filmový materiál, diskuze.

PŘEDNÁŠKA IV + V. Konflikty podle jejich příčin
Příčiny sociálního / materiálního / politického / náboženského / jiného charakteru.
Etnizace konfliktů. Příklady z terénu, filmový materiál, diskuze.

PŘEDNÁŠKA VI + VII: Praktický blok v terénu

Zvyšování kompetencí / odbornosti pro práci v konfliktních / postkonfliktních zónách v rámci mezinárodního společenství (čtení terénu, radiokomunikační výcvik, škola řízení terénního vozu ve ztížených podmínkách, práce s topografickou mapou a kompasem, krizové situace a dokumentaristika v postkonfliktním terénu, první pomoc ve ztížených podmínkách, přežití v přírodě, jak se hlásit do mezinárodních struktur – základy administrativy).

PŘEDNÁŠKA VIII: Strukturální analýza etnosociálního konfliktu (případ Kosovo)

Strukturální analýza mezietnických vztahů na Kosovu na přelomu milénia. Příklady z terénu, filmový materiál, diskuze.

PŘEDNÁŠKA IX + X: Etnosociální konflikt jako obsedantně-kompulzivní neuróza (OCD) společnosti

Uzavřený kruh etnosociálního stresu. Přeseknutí uzavřeného kruhu. Příklady z terénu, filmový materiál, diskuze.

PŘEDNÁŠKA XI + XII: Praktický blok v terénu

Terénní výzkum v nestandardních podmínkách (výzkumný program, metody a techniky terénního výzkumu, těžkosti v terénu, studium literatury, pramenů, dokumentů a fyzických dat, zpracování, vyhodnocování a interpretace nasbíraného materiálu).

Způsob zakončení

Ústní zkouška + esej (2 normostrany) vztahující se k tématu přednášky. Možná témata:

- pozitiva a negativa přítomnosti mezinárodního společenství v konfliktních/postkonfliktních zónách (krátká úvaha);
- řešení konfliktů mírovou cestou (krátká případová studie);
- role kulturního antropologa (sociálního geografa, politologa, novináře, lékaře apod.) v konfliktním/postkonfliktním terénu (krátká úvaha).

Doporučená literatura

- ACHTERHUIS, Hans (2002): Politika dobrých úmyslů. Brno: Barrister & Principal – studio, s. r. o.
- ANTUŠÁK, Emil – KOPECKÝ, Zdeněk (2007): Krizový management: Úvod do teorie. Praha: Oeconomica.
- BELL-FIALKOFF, Andrew (2003): Etnické čistky. Praha: Práh.
- BOUDON, Raymond – BESNARD, Philippe – CHERKAOUI, Mohamed – LÉCUYER, Bernard-Pierre (2004): Sociologický slovník. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- FREUD, Sigmund (1997): Totem a tabu: O podobnostech v duševním životě divocha a neurotika: Devátá kniha. Praha: Psychoanalytické nakladatelství.
- GLUCKMAN, Max (1955): Custom and Conflict in Africa. Oxford: Basil Blackwell.
- HENDL, Jan (2008): Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, s. r. o.
- HRDÝ, Ladislav – SOUKUP, Václav – VODÁKOVÁ, Alena (1994): Sociální a kulturní antropologie. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- HUNTINGTON, Samuel Phillips (2001): Střet civilizací: Boj kultur a proměn světového řádu. Praha: Rybka Publishers.
- KREJČÍ, Oskar (2010): Mezinárodní politika. Praha: EKOPRESS, s. r. o.
- LEŠKA, Vladimír (1997): KBSE/OBSE. Minulost. Přítomnost. Perspektivy. Praha: Karolinum – nakladatelství Univerzity Karlovy ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů.
- MURPHY, Robert Francis (2004): Úvod do kulturní a sociální antropologie. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- REICHEL, Jiří (2009): Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada Publishing, a. s.
- SMITH, Adam (2002): Pojednání o podstatě a původu bohatství národů. Praha: Liberální institut.
- SOUKUP, Václav (2005): Dějiny antropologie. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum.
- SOUKUP, Václav (1994): Dějiny sociální a kulturní antropologie. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum.
- SOUKUP, Václav (2004): Přehled antropologických teorií kultury. Praha: Portál, s. r. o.
- SPYKMAN, Nicholas John (1938): „The Geography and Foreign Policy.“ American Political Science Review: February 1938: 29.

- STOJAROVÁ, Věra (2007): Současné bezpečnostní hrozby západního Balkánu: Kritická analýza konceptu bezpečnosti Kodaňské školy. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK).
- ŠLACHTA, Mojmir (2007): Ohniska napětí ve světě. Praha: Kartografie Praha, Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o.
- ŠMÍD, Tomáš – VAŘURA, Vladimír (edd.) (2007): Etnické konflikty v postkomunistickém prostoru. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK).
- TESAŘ, Filip (2007): Etnické konflikty. Praha: Portál, s. r. o.
- TOMEŠ, Jiří a kol. (2007): Konflikt světů a svět konfliktů. Praha: Nakladatelství P3K.
- WAIŠOVÁ, Šárka (2011): Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o.
- WAIŠOVÁ, Šárka a kol. (2007): Atlas mezinárodních vztahů: Prostor a politika po skončení studené války. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o.
- ŽALOUDEK, Karel (2004): Encyklopedie politiky. Praha: Nakladatelství Libri.